INFORMATIENOTA VOOR DE RAAD

Nummer: 244

Portefeuillehouder:	M. van Noort
Portefeuille:	Kunst en cultuur
Programma:	5 Sport, Cultuur en Recreatie
Taakveld:	5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

Datum: 5 juli 2022

Onderwerp: 213a onderzoek Doelmatigheid kunst en cultuureducatie gemeente Lelystad

DE RAAD NEEMT KENNIS VAN:
De uitkomsten van het onderzoek en de daarop geformuleerde aanbevelingen.

INLEIDING
Door middel van cultuureducatie maakt een brede groep inwoners van Lelystad (en in het bijzonder kinderen en jongeren) kennis met kunst, cultuur en erfgoed. Vooral dankzij de cultuureducatie in het onderwijs komen kinderen en jongeren, ongeacht hun sociaaleconomische of etnische achtergrond, in aanraking met een breed spectrum van kunst en cultuuruitingen en -erfgoed.

Mede met het oog op totstandkoming van de Cultuurvisie 2022 - 2025 is besloten om een Art. 213a onderzoek uit te laten voeren naar de wijze waarop het beleid op het gebied van cultuureducatie in Lelystad is georganiseerd en wordt uitgevoerd. Het onderzoek is uitgevoerd door het bureau Drijver en Partners, dat veel ervaring en expertise in dit werkgebied heeft.

De 213A onderzoeken bestaan naast de instrumenten die de raad zelf tot zijn beschikking heeft, zoals de rekenkamer en de controle van de accountant op het terrein van de financiële positie en de financiële rechtmatigheid. Elk jaar is het college verplicht minimaal drie van dergelijke onderzoeken uit te voeren waarin wordt gekeken naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van gevoerd beleid. De onderwerpen die aan de orde komen zijn in de paragraaf onderzoeksagenda in de programmabegroting opgenomen. Het onderzoek naar de doelmatigheid van de kunst- en cultuureducatie is opgenomen in de onderzoeksagenda voor 2022.

KERNBOODSCHAP
De wijze waarop de cultuureducatie in Lelystad is georganiseerd en vanuit het gemeentelijk beleid wordt ondersteund, past grotendeels bij de situatie waarin de stad zich bevindt. Op enkele onderdelen kan dit nog worden versterkt. Bij een groei van de stad kan het huidige aanbod echter niet meer op dezelfde financiële voorwaarden voor zowel inwoners als subsidieverstrekker worden gecontinueerd.

Bevindingen
De Stichting De Kubus speelt een centrale rol bij de ondersteuning van de cultuureducatie in het onderwijs. De onderzoekers trekken vanuit hun onderzoek de conclusie dat met betrekking tot de ondersteuning van de binnenschoolse cultuureducatie, het onderwijs tevreden is over de werkzaamheden van en de samenwerking met De Kubus. Met het programma “Lelystad vol Talent” wordt cultuur, sociaal domein en het onderwijs met het buitenschoolse aanbod van De Kubus

verbonden. Bij de buitenschoolse cultuureducatie blijft de deelname van lastig te bereiken doelgroepen nog wel achter bij andere doelgroepen. Dit is overigens ook een landelijk beeld. De huidige mate van samenwerking door De Kubus met het sociaal domein biedt ruimte om te worden geïntensiveerd.

De onderzoekers constateren dat het huidige afsprakenkader tussen de gemeente en Stichting De Kubus dat slechts 1 jaar geldt, niet bevorderlijk is voor het cultureel ondernemerschap van Stichting De Kubus. Stichting De Kubus is juist voornemens om met cultureel ondernemerschap het bereik onder alle Lelystedelingen te vergroten en de exploitatie efficiënter in te richten. Het directe effect hiervan is als gevolg van corona op dit moment nog niet meetbaar.

Het ontbreekt Lelystad aan culturele instellingen en organisaties (orkesten, theater- en dansgezelschappen) die behoren tot de landelijke culturele basisinfrastructuur. Mede daardoor kan het particulier cursorisch aanbod in Lelystad niet volledig voorzien in de vraag naar lessen in beeldende kunst, muziekles en dans. Vooral op het gebied van beeldende kunst en muziekles biedt De Kubus cursussen aan waarin de particuliere markt niet voorziet. Het aanbod is daarmee vergelijkbaar met centra voor de kunsten in andere ‘Next-level gemeenten’. De cursussen en de organisatie van het bredere cursorisch aanbod door De Kubus wordt door de gemeente Lelystad gesubsidieerd. Het verlagen van de subsidie betekent een beperking van dit aanbod en daarmee een verschraling van het Lelystadse culturele landschap.

Met de verwachte groei van het aantal inwoners in Lelystad rijst volgens de onderzoekers de vraag of Stichting De Kubus het huidige aanbod tegen dezelfde financiële voorwaarden voor zowel inwoners als subsidieverstrekker kan doorzetten. Het antwoord hierop is eenduidig: nee. De trends en ontwikkelingen in de culturele markt vereisen o.a. (verdere) individualisering van lesvormen, flexibiliteit en kwaliteit.

De huidige tarifering en het cursusaanbod van De Kubus zijn marktconform. De exploitatie van de Stichting De Kubus scoort in het licht van de landelijke kengetallen voor een groot deel gemiddeld, met uitzondering van de personeelskosten. Het laaghangend fruit om de exploitatie nog doelmatiger te maken is als gevolg van de bezuinigingen is de afgelopen jaren echter reeds geplukt. De coronaomstandigheden hebben echter gezorgd voor niet-natuurlijke interventie van vraag, aanbod, financiering en bereik. Vanaf 2023 is er sprake van een eerste volledige post-corona exploitatie, 2022 zal hier een eerste indicatie voor zijn.

Aanbevelingen
De onderzoekers hebben een aantal aanbevelingen geformuleerd waarvan de belangrijkste zijn:

- De Kubus heeft een weg ingeslagen naar cultureel ondernemerschap. De omstandigheden als gevolg het huidige post-coronatijdperk zijn niet uitgesproken gunstig voor culturele evenementen en fysieke bijeenkomsten. De daadwerkelijke bestendigheid van het cultureel ondernemerschap is iets wat over de periode van enkele jaren zichtbaar wordt. Het is aan te bevelen om als gemeente de stichting ook de tijd te geven om te werken naar meetbare resultaten in bijvoorbeeld deelnamecijfers cursorisch aanbod, participatie met en in het sociaal domein en klanttevredenheidsonderzoeken in het onderwijs.
- Om de cultuurparticipatie van de lastig bereikbare wijken met sociaaleconomische achterstanden en uitdagingen te vergroten, is het optimaliseren van de (landelijke) werkwijze met de intermediair en Jeugdfonds Sport en Cultuur aan te bevelen. Het moeten inschakelen van een intermediair kan door potentiële gebruikers wel als barrière worden ervaren. Het direct subsidiëren van de vraag vanuit bijvoorbeeld de basisschool of het kind of het verbreden van het project “Lelystad vol Talent” zijn opties die verder onderzocht kunnen worden in samenwerking met Stichting de Kubus.
- Indien het aantal cursusdeelnemers (structureel) verder daalt en de huidige betreffende arbeidscontracten qua arbeidsduur uit de pas gaan lopen met het aantal lesuren, dienen de arbeidscontracten in arbeidsduur te worden aangepast of is een flexibilisering van (een deel van) de docentenpoule te overwegen. Hierdoor kan een besparing op de personeelskosten voor het programma Kunst in Uitvoering worden gerealiseerd. Dit kan wel weer gevolgen hebben voor de diversiteit van het aanbod.
- Bij de doelen en taken van de gemeentelijke Intendant Amateurkunst en het provinciale Kunstlink is sprake van doel- en taakvermenging. Een precieze scheiding van provinciale en gemeentelijke

taken is onduidelijk. Verdergaande observatie kan deze schijn verder verduidelijken of wegnemen. Mogelijk kunnen de taken van de Intendant Amateurkunst worden ingevuld door Stichting Cultuur voor Lelystad.

- Het huidige gebouw De Kubus vertoont enkele tekenen van veroudering en is theatertechnisch niet meer bij de tijd. Het perspectief op een esthetische en technische update van het huidige gebouw dient onderdeel van een meerjaren afsprakenkader met de gemeente te worden.
- Het ontbreekt Lelystad aan voldoende culturele ondernemers en verenigingen om het huidige gesubsidieerde lesaanbod over te hevelen aan de vrije markt. Op het gebied van dans is er sprake van een breed commercieel aanbod dat zich echter niet leent voor een kruisbestuiving met het gewenste binnenschoolse cultuureducatieaanbod. Op het gebied van beeldende kunst is er een klein aantal kleinschalige ondernemers in de stad actief. Voor muzieklessen geldt dat buiten de populaire instrumenten (piano, drums, gitaar) er nauwelijks tot geen commerciële aanbieders zijn voor individuele muziekles. Dit pleit voor het handhaven van het huidige cursusaanbod, hetgeen vergelijkbaar is met centra voor de kunsten in andere ‘Next-level gemeenten’.

VERVOLG

Het college betrekt de aanbevelingen in het proces bij de totstandkoming van de Cultuurvisie 2022-2025.

Bijlagen

- Rapport ‘*Doelmatigheid Kunst- en Cultuureducatie Gemeente Lelystad’*, Drijver en Partners (2022)